

7. Sumnjive transakcije

Dužni ste da provjeravate sve transakcije i aktivnosti da bi utvrdili da li postoji osnov sumnje da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma. Za utvrđivanje postojanja sumnje možete koristiti listu indikatora koja se nalaze u Pravilniku o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija. Primjeri sumnjivih transakcija su: transakcija koja nije u skladu sa poslovanjem klijenta, transakcija za koju klijent nema dokaza o porijeklu novca ili ako je iznos transakcije neuobičajeno visok.

8. Izvještavanje

Kada ste ocijenili transakciju kao sumnjivu, potrebno je da je prijavite Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Sumnjive transakcije treba prijaviti bez odlaganja prije izvršenja transakcije. U izuzetnim slučajevima može se prijaviti i nakon izvršenja transakcije. U svakom slučaju, razlozi za sumnju moraju biti jasno obrazloženi.

Nakon ocjene da postoji osnov sumnje da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma, Uprava može zahtijevati dodatne informacije. Pored toga, sve gotovinske transakcije u iznosu od najmanje 15.000 eura moraju biti prijavljene Upravi. Te transakcije treba prijaviti Upravi odmah nakon izvršenja, a najkasnije u roku od tri radna dana nakon izvršenja transakcije.

9. Zaštita podataka

Nije dozvoljeno klijentu ili trećem licu otkriti da su podaci, informacije i dokumentacija o klijentu ili transakciji dostavljena Upravi, kao ni da Uprava sprovodi dodatne aktivnosti u vezi sa klijentom ili transakcijom.

10. Edukacija zaposlenih

Obveznik je dužan da obezbijedi redovnu stručnu obuku i usavršavanje zaposlenih za obavljanje poslova vezanih za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

10 koraka ka usklađenosti sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma

Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma uređuje mjere i radnje koje se preduzimaju radi otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma i sprječavanja zloupotrebe finansijskih ili drugih institucija u te svrhe.

Pranje novca je proces prikrivanja porijekla novca ili druge imovine koja potiče iz krivičnog djela, kako bi se prikazalo da su legalno stečeni i obezbijedilo njihovo dalje nesmetano korišćenje.

Finansiranje terorizma je takođe prikrivanje izvora i svrhe sredstava, kako bi bila iskorišćena za finansiranje terorističkih akata, terorista ili terorističkih organizacija.

Da bi se prikrili porijeklo i trag novca ili druge imovine koja potiče od krivičnog djela, mogu se koristiti finansijske ili druge institucije i lica.

Za pranje novca mogu biti iskorišćene banke, finansijske institucije, osiguravajuća društva, učesnici na tržištu hartija od vrijednosti, kockarnice, kazina, prodavci automobila, putničke agencije, agencije za nekretnine, građevinske kompanije, nevladine organizacije i ostali obveznici definisani članom 4 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Ovo uputstvo predstavlja deset koraka koji Vam mogu pomoći da sprovedete različite mjere u vezi sa Vašim klijentima i njihovim aktivnostima. Ovo uputstvo je vodič ka glavnim pitanjima usklađenosti, a ne zamjena za Zakon. Za više detalja koristite Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Ova publikacija je nastala uz pomoć Evropske unije. Publikacija ne sadrži formalno saopštenje i ne predstavlja nužno službeni stav Evropske unije.

NOVAC OD KRIMINALA? NE, HVALA!

Projekat finansira Evropska Unija

1. Identifikacija i provjera identiteta klijenta

Neophodno je identifikovati klijenta i provjeriti identitet, kao i prikupiti i provjeriti podatke o klijentu. Dokumenta koja se mogu koristiti za potvrđivanje identiteta su lična karta, pasoš ili vozačka dozvola. Važno je da se prilikom provjere informacija i podataka koriste nezavisni, pouzdani i objektivni izvori.

Utvrđivanje identiteta klijenta koji je fizičko lice ili njegovog zakonskog zastupnika obavlja se provjerom identifikacionog dokumenta klijenta u njegovom prisustvu. Utvrđivanje identiteta klijenta koji je pravno lice obavlja se provjerom originala ili ovjerene kopije isprave iz Centralnog registra Privrednog suda ili nekog drugog javnog registra, koje u ime tog pravnog lica podnosi pravni zastupnik ili ovlašteno lice.

2. Provjera i praćenje klijenta

Neophodno je sprovesti mjere provjere i praćenja klijenta, a naročito u sljedećim slučajevima:

- 1) prilikom uspostavljanja poslovnih odnosa sa klijentom;
- 2) prilikom obavljanja jedne ili više povezanih transakcija u iznosu od najmanje 15.000 eura;
- 3) kada postoji sumnja u tačnost ili vjerodostojnost pribavljenih podataka o identifikaciji klijenta;
- 4) kada u vezi transakcije ili klijenta postoji osnov sumnje da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma.

Ukoliko klijent nije prisutan prilikom provjere njegovog identiteta, neophodno je sprovesti jednu ili više dodatnih mjera, kao što je dobijanje dodatnih dokumenata, podataka ili informacija, na osnovu čega možete provjeriti identitet klijenta. Druga mogućnost je da pribavite potvrdu od finansijske institucije koja obavlja platni promet da je prvo plaćanje klijenta izvršeno na teret računa koji se vodi kod pomenute institucije.

3. Stvarni vlasnik

Ukoliko je Vaš klijent pravno lice, potrebno je utvrditi i provjeriti identitet stvarnog vlasnika.

Stvarni vlasnik privrednog društva, odnosno pravnog lica je fizičko lice koje neposredno ili posredno posjeduje više od 25% akcija, prava glasa ili drugih prava na osnovu kojih učestvuje u upravljanju, odnosno učestvuje u kapitalu sa više od 25% udjela ili ima preovlađujući uticaj u upravljanju sredstvima privrednog društva.

Stvarni vlasnik je takođe fizičko lice koje privrednom društvu posredno obezbijedi ili obezbjeđuje sredstva i po tom osnovu ima pravo da bitno utiče na donošenje odluka organa upravljanja privrednim društvom prilikom odlučivanja o finansiranju i poslovanju.

Ukoliko se zahtijevani podaci ne mogu dobiti, identitet stvarnog vlasnika može se potvrditi dobijanjem dodatnih podataka putem pisane izjave zastupnika ili ovlaštenog lica.

4. Politički eksponirano lice (PEL)

Neophodno je provjeriti da li je klijent politički eksponirano lice (PEL). Klijent se smatra PEL-om ako je fizičko lice koje djeluje ili je u posljednjoj godini djelovalo na istaknutom javnom položaju u državi, uključujući članove njegove uže porodice i bliže saradnike. Primjeri PEL-a su: predsjednik države, premijer, ministar, izabrani predstavnici zakonodavnih organa, nosioci najviših pravosudnih i ustavno sudskih funkcija, članovi Savjeta Centralne banke, konzuli, ambasadori i visoki oficiri oružanih snaga. Cjelokupna lista se nalazi u Zakonu.

Ukoliko je klijent PEL, neophodne su produbljene mjere provjere i praćenja klijenta. S tim u vezi, neophodno je preduzeti sljedeće dodatne mjere:

- 1) dobijanje podataka o sredstvima i izvorima sredstava iz ličnih ili ostalih dokumenata koja podnose PEL ili neposredno iz pisane izjave PEL-a;
- 2) dobijanje pisanog odobrenja Vašeg rukovodstva prije uspostavljanja poslovnih odnosa sa PEL-om;
- 3) nakon uspostavljanja poslovnog odnosa, sa posebnom pažnjom pratiti transakcije i druge poslovne aktivnosti koje sprovode PEL.

Članovi uže porodice i bliži saradnici takođe treba da budu predmet produbljene provjere i praćenja.

5. Analiza rizika

Na osnovu prikupljenih informacija o Vašem klijentu, vrstama poslovnog odnosa i transakcija ili proizvoda koje klijent koristi, potrebno je napraviti analizu rizika radi sprječavanja moguće zloupotrebe u svrhe pranja novca i finansiranja terorizma. Na osnovu analize rizika, potrebno je napraviti klasifikaciju klijenta prema stepenu rizika. Tokom poslovanja sa klijentom potrebno je provjeravati i prilagođavati mjere prema klijentu u odnosu na stepen rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kojem je obveznik izložen.

6. Praćenje poslovanja klijenta

Neophodno je pratiti poslovne aktivnosti klijenta, uključujući izvor sredstava kojima klijent posluje. Praćenje poslovnih aktivnosti naročito uključuje provjeru usaglašenosti poslovanja klijenta sa prirodom i namjenom ugovornog odnosa i praćenje i provjeru usaglašenosti poslovanja klijenta sa njegovim uobičajenim obimom poslovanja. Na osnovu praćenja poslovanja klijenta, obveznik može zadržati postojeću klasifikaciju ili izvršiti reklasifikaciju na osnovu novih činjenica i podataka. Takođe je neophodno redovno ažurirati dokumenta i podatke o klijentu, uključujući ponovljene godišnje kontrole za određene klijente.